

Womhaj Bóh!

Cizklo 14.
8. hapr.

Łětnik 4.
1894.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šsmolerjez knihcizisheczerne w Budyschinje a su tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 wv.

Niedzela Misericordias Domini.

Jan. 10, 12—16. „Ja mam hišcže druge womzy, te njejsu i teje womczernje. A te same dyrbju ja tež pschijescž a wone budža mój hlóš klyšhecž a budže jene stadło a jedyn pastyr.“

Tak praji tón dobry a šwěrnny pastyr. Bě tehdy jenož małe a šnadne stadlesčko wokolo njeho šhromadžene, hdyž Jesuš tele słowa praji. Jenož małe wuczobnikow; nišy a kładzi ludžo, sazpiczi psched šwětom. Šmilny pastyr, kiž je i njebeš pschischoł, so by pytał a šbóžne činił, šcťož je šhubjene, špomni na wišě šhubjene a šabłudžene womzy i domia Širaela, kotrež chže jeho luboščž pytačž a wumóž. Wón špomni pak tež na te druge womzy, kotrež njejsu i teje womczernje, na wišěch wobohich hrěšnikow w póhanštwje. Wón ma je, kaž wón praji; woni hižo jemu šlusheja, Wótz je jich jemu dał a ničtó jich i jeho ruki njewutorhje. Wón praji: te same dyrbju ja pschijescž. O krašne słowo! Wón njemóže hinał, je jeho Wótzowa wola a jeho luboščž, jeho šmilnoščž jeho pohnuje, wón njemóže so pscheměničž ani šapřěčž, wón dyrbi je pschijescž.

Haj wiščał, to je wón činił, tón dobry a šmilny pastyr. Duž je wón šwojim japoschtolam kašal: „Džicže po wišěm šwěcže a přěduječe ewangelij wišěmu štworjenju. Duž su jeho japoschtoljo wušchli a su jeho ewangelij přědowali na wišěch měštnach a tón Šnješ je wjele womžtow psches přědowanje šwojemu štadłu pschidał. To čini wón džěnša hišcže psches to, so wón šwojich póšłow a šlužobnikow poščeje, so bychu měš pschijesšli tym, kiž

po čimje a w khlódku šmjercže šedža. Tak pyta wón tež wišcťte šhubjene a šabludžene womzy, dže sa nimi a wola je, doniž jeho hlóš nješlyšča a so k njemu a k jeho štadłu njewróčža.

My šluschamy tež k tymle womžtam, wo kotrychž tón Šnješ jow rěči. Jako wón tole słowo džeshe: Ja mam hišcže druge womzy, te njejsu i teje womczernje a te same dyrbju ja tež pschijescž a wone budža mój hlóš klyšhecž, je wón tež na naš špomnik. My so jemu džakujemy a kwałimy jeho šmilnoščž, so je wón tež našchemu ludu ewangelij teho mēra přědowacž dał, so je wón tež naš psches šwjatu kšcženizu k šwojemu štadłu pschidał a psches přědowanje šwojeho słowa, psches šwój hlóš wolał a k šebi čahnył. To je wješele, wulke wješele sa naš, hdyž to pošnajemy a so temu Šnješej sa to i žylej wutrobu džakujemy. A hdyž někotrehožkuliz wokolo naš a pschi naš widžimy, kiž je nam lubny a drohi, wo kotrehož my pak žarujemy a so šrudžimy, dokelž šwojeho Šnješa a šbóžnika uamakał njeje, dha je to troičtne słowo sa naš. Wón je tež na našchich lubnych špomnik, jako tole słowo džeshe. Wón chže tež jich wolačž a pschijescž; to je jeho šnadna a dobra wola. Našche słowa, proštwy a uapominanja njebudža drje je dokonjecž, ale jeho hlóš: Wone budža mój hlóš klyšhecž. My chžemy čim šwěrnišcho a nutrnišcho prošycž, so by tón Šnješ chžyl šwój hlóš čim wóšišcho a móžnišcho klyšhecž dacž, so by wón šam chžyl jich woczi wotewrjecž psches šwoje wišeho-móžne „hephata“, so bychu jeho hlóš klyšcheli a so dobremu pastyrjej podali.

U naposledku, kajti krašny a wultotny wuhlad, tiz nam dobry pastyr: Budze jene stadlo a jedyn pastyr. Jeho kmilna lubosc njeprschestawa nihdy, to shubjene pytač. Jeho hłob klinezi wot kraja k krajej, wot města k městu, wot jeneje wšy k drugej, nuts do hrodow a do thěžow, do domow bohastwa a do džerow khudoby, do jastwow a do hojertnow, na dróhi a na hašy, s krótkim wšchudžom. U byrnjež so wón husto nješlyščač, byrnjež jich wjele šamowólnje pschecziwo njemu wutrobu a wušchi stwjerdzili, to njemóže jón šadžeržecž. Wón pschecziščezi so psches wšcho hantowanje a wšcho hadrowanje na semi, psches wšcho rošłobjenje a hanjenje jeho pschecziwnikow, wón so pschecziščezi — „a wone budze mój hłob klyšhecž a budze jedyn pastyr a jene stadlo“. Krašny wultotny wuhlad! Kajte je to jutrowne wješele sa wšchých wěrjazych! Kajti je to troscht sa nasche missioniske džeto! Kajte leži w tym napominanje sa naš, so bychmy my hłob tuteho dobrego pastyrja, Bože słowo, wšchudžom pschipowjedali a njespróznili! Dajče nam tule jenicžku khwalbu pytač, so šmy wowzy dobrego pastyrja a so do wěcznosče jeho šwěrnemu wodženju podawacž.

Šchromadž, wulki pastyrje,
Šchtož je šabludžilo so!
Njech we hnadže psches tebj
Wšchitko šjenocžene je!

Wěra, luboscž, khwalenje
Njech po žylym šu ecže dže!
Njech šmy wšchitzy we tebi
Nětko a we wěcznosčzi!

Khošczer s Delan

abo

Kak je něšto s Božej pomozu do rjaneho šamoženja pschischof.
(Potracžowanje.)

Druhdy wščač mějesche tež na něčim šwoje mjeršanje a šwoje ške dny. Tajkile šty džen bē sa njeho, hdyž do města k někomu pschindže, tiz bē jemu hewač jeho kšochče wotkupowač a potom rekasche: „Wšy wot waš žanyh njepotriebamy, my šmy šebi hižo wot něcho druheho kupili.“ Š wjetšča so jemu tajkele něšto šta, hdyž bē něhdže nowa kucharka do doma pschicžahnyła. To pač jeho jara šamjerša, so bē w tajkim domje šwoju šašlužbu wotbył, pschetož nětkle šebi wo to myšle cžinjelsche, so w nožy špacž njesamoh. Ale posdžišcho bu wón ščerpłiwischi a šebi praji: „Tajkale kucharka wščač ma druhdy wot šwojeho knještwa tež to a tamne wustacž, dokelž druhdy jeina knjeni na nju šawrješnje, hdyž je jej wšchu polimku pschešelika, duž šebi tajka kucharka potom tež myšli, so móže sa to šama tež druhdy na druhich žušych ludži šawrěšacž.“

Ale tež tole jemu ške dny nacžini, a wjele mjeršanja: Šswoje brěšy w kerkach wón wšchitke derje inajelsche. Te jemu špochi wješele cžinjochu. Wón s nimi šahodnje wobthadželsche a nikomu ženje žadyn šchtomik njeskašy. Pschindže pač do kerkow a wuhlada tam, so bē tam něšto žusy — paduch — w kerkach pobnył a jemu te brěšy wurěšacž, štwichu jemu šyly do woczow a wón bu tajki s hnewom šapryjeny, so budžišche šebi mohł něšto na nim šchwablicžku šajehlicž. Duž na to šakasche, hacž njemohł tajkeho paducha sa khornat hrabnyč, niz dokelž bē jemu te prucžiki wufranył, ale dokelž bē jemu te rjane šchtomiki takle škasnył. Šan žadyn wulki njebē, ale šylny tola bē, tež khrobty a njebožajny. Wlacž drje bē jeho husto napominała: „Wščač mašch dobrych, rjanyh brěšowych prutow došč na došč, psche cžo halke chželch na tamneho paducha šakacž? Njemohł cže wón, hdyž jeho popanjesch, šfónžowacž abo pschebicž?“ Ale tón krócž wón macžeri njepoškuchasche. Wón šakasche a hladasche, hacž jeneho tajkeho paducha njedobže. Tehdy pač Šan w kerkach šam šwoje puči došta, a pschindže rošbity domoj, pschetož tamny bē był šylnischi, dnyli wón. Ale tola šebi žaneho poškoja njepošča, doniž šašo tuteho

paducha njedobže. Šurjo bēchu jemu prajili: „Šakaj jeno šwěru. Ščakaj, teho paducha chžemy cži hižo pomhacž popanycž, a jemu twoje puči wuplacžicž. Šraj mi, hdyž něhdže něšto wupytjesch, po tym ja s tobu šobu pónđu a šo něhdže sa kerkami pschethowam, temu chžemy hižo jeho franjenje šastajicž.“

Šan bē tuteho paducha něhdže šakajo wupytnył, duž bē šhwatač, bure; to wšjewicž, tón pač šo sa kerkami pschethowa, a jako Šan teho paducha sa khornat hrabny, tamny pač šebi myšlesche, so budže jeho móž s nowa pschebicž, šakšicža Šan a tón bur pschibēja jemu na pomoz a nětkle jeho taj wobaj džeržeschtaj a jeho mlócžeschtaj, doniž tón paduch njeměšche šwól khribjet pošny pukow a wšoŷy na hłowje wšchitke s njeje šedriene.

Tole pomhache. Nětkle jim kóždy paduch jich brěšy radny na pokoj wostaji, a jich kerkí mějachu šwól mēr. Takle je to Šan doške lēta cžinik. Wón pač šebi ženje na to njepomyšł, so dyrbjalo hdy hinascho pschicž. Tdžen šo jemu po tđženju pominy, kač šo pošakar na šegerju štajnje dale wjerczi. Šrjedny hacž šo na to dohlada, bē tu šašo šobota, duž dyrbjesche šašo se šwojimi kšochčemi do města. Šan pač bē pódla cžlowjeł, kajtiž kóždy drugi, mějesche pač pódla tež šwoje wěšte wšchicžko. To je něhdy dyrbjala Šchischkowsku hetmanka šhonicž. Tej budžišche wón žane jenicžke kšochče njepšchedač, a była jemu wona šedžnyła sa jene dwoji pjenješ šaplacžicž. Š tej wěžu mějesche šo takle: Šetmanka bē jemu něhdy prajila: „Twoje kšochče tež nicžo kšmanische nješy, hacž druhich kšochčerjom kšochče. Wot wonka mašch doške pruty a do nutska šy hubjene male a šłabe natykač.“ Tole bē jej wón žaložnje sa šo wšak a wot nětk nje-dosta wona ženje wjazy žane. Šóšła wona hdy po žane, tehdy jej wón špochi prajicž da: „Ša waš ja žane kšochče hotowe nimam.“

Jenu šobotu jědžesche Šan se šwojimi kšochčemi psches Šucžinu, Malešchey, Blušnikžy a Dobrošchey do města, a jako bē Šórkaj bliško pschischof a bóle horu horje džěsche, pocžesche šo njemako a praji šebi: „To je mi tola špodžiwne, so mi ta moja šara wjazy njeschže šama hicž, jowle dyrbjn tola šatrašnje cžahnyč, so s nej někač do přědka pschindu; był jeno wjedžak, na cžim to leži.“ Wón druhdy khwilu pošasta, šašrebnny dycha do šo a pocža šebi s nowa šwoje wupoczene cžolo třecž. Był jeno halke tule mjeršazu horu horje, jowle štoro wjazy do přědka njecha. — Delka pschi šamej dróšy hólčžka s khětrym brēmjenjom šrudna šedžo plakasche, duž šo ju Šan woprašča:

„Psche cže tu placžesch, hólčžka?“

Ša pač jemu se šylyami wupowjeda: „Ša wščač dyrbjn do města, ale mi šo do njeho njeschže. Našch nan je w Šórzny šchwěz a wupódušchuje a plata doma ludžom s města jich cžrije, — tym dyrbjn je ja nětkle do doma donjesč. Ale do žyhelncžich wrotow je njedawno nowy polizaj pschischof, tón pač je na mnje žaložnje šty. Wón je mi hižo něfotre šoboty hrosnył a prajil, jeli hdy šašo žane s nowa wupódušchowane cžrije a platan šupnje do města pschinjěšu, chže mje sa to do džery šatynycž, pschetož wješni šchwězy nješmédža nicžo do města džělacž. Ša móžach jeho poprošycž, tak wjele kač šedžnyč, wšcho mi nicžo njepomhache. Duž šym to doma nanaj wupowjedala, ale wón je mje dženska šašo s nowa s cžrijemi do města poškač, a mi prajil: „Dóniž tam jeno, to hižo někač pónđu; chžemy hladač, kač šo cži dženska šendže. Ale šchto jeno tu se mnje budže, hdyž mje w měscže do džery tyknu. O, kajka była to tola sa mnje hanba!“

Šan pomě s nej šwoje cžerpjenje, wošebje sa to, dokelž bē mēla ta hólčžka do njeho tajke dowěrjenje a jemu wšchu šwoju nušu wuškoržila. Ale wona jemu praji: „Šo mi ty žadyn naj-hórschi nješy, to šym cži hnydom s woczow wupóšnała, a widžu, so mašch dobru šprawnu wutrobu.“ — Tajkile dobry bē tón našch Šanf. —

„Hólčžka, pój, tebi chžu se wšcheho twojeho štyška wupomhacž“, praji jej Šan, „podaj mi twoje brēmjo šem, to chžemoj na měscže jowle do mojich kšochčow šatynycž; tam jo žadyn živy cžlowjeł njewupytnje, ani njepyta. Wje w měscže kóždy šnaje, duž šebi ničto njebudže na to myšlicž, so mēł ja pod mojimi kšochčemi žane cžrije a šupnje šathowane. Šraj mi, hdyž dyrbjn je wotedacž, abo hdyž na tebj cžakacž. Dži ty khwilu šady sa mnu, so nikomu do myšle njepšchindže, so mēłoj mój něšto hješ šobu psches jene.“

(Potracžowanje.)

Jesuf a cłowjetoje.

VI.

Evangelijon a žony.

(Potraczowanie.)

3. Ważność żony w křesćijanskiej zyrkwi.

Różdy dyrbi pschibacz, so ma žena w křesćijanskiej zyrkwi taksu ważność, kajtuż žona pola žanych hinał wěrjazych nima. Haj reschěrjenje a sđerjenje křesćijanstwa by bjes žony zle njemózne byto. Nichtó přecz njemóže, so najlubosnišče pšody evangelija ku so pola žonow s najmjeńšcha runje tak krasne wopokasale kaž pola najlěpszych mužow. Nichtó teź přecz njemóže, so je žena žamo w najžakostnišchich czařach pschesczěhanja wutrobotosć wopokasala, na kotruž so dźiwajo speminamy. Tam, hdžež dyrbi so najwjetšcha móž wopokasacz, mjenujzy w czerpjenju, je wona wopravdze najmjenje štaba byta. A šchtóž žiwjenje snaje, wě, so runje w tym žona dženša hišćeje muža pschetrijechi. Nichtó přecz njemóže, so je psches lětitotetti křesćijanstwa šwójne žiwjenje w pscherěstku bóle psches žony hacž psches mužow žiweho ducha dostawało. Sa naž mužow je ponižaje, so wěrjazy ludžo sapocłatk šwojeje wěry wjele husćišcho w maczerńym modlenju a štutkowanju, hacž w nanowym namakaju. A kajki hluboki saczišćez čini husto žamo na štuch ludži woporne štutkowanie křesćijanskich žonow, n. psch. diałonišow. — Žona móže so lóhko trojchtowacz, so we wořadze žobu rěczecz nima, kaž stare šłowo praji. Tež bjes šjawnego rěčjenja ma hlowny hlóš. A hdžž tež ženy prawa nimaja předarja žobu wuswolicz a we wschitkich wořadžinych naležnosćach žobu hłošowacz — šmėdža tela prajicz: „šchtó by wořada bjes naž byta?“ Niž jenož šwon-
townje; šchtó by se šjawniej Božej šlužbu bjes naž byto; — ně, tež šnutštownje, hdže by wěrjaze žiwjenje wostało, hdž by, kaž pola muhamedanskich, wot mužow šamych wotwiřowalo.“

To wschitko je polnje pschipósnate, so so wo tym šłowěčka prajicz njetrijebało. Wažnosť maczerje je lubosna myšlicška, wo kotrejž so spiřaczeljo nowišcheho czařa wjele piřali. A wěrnó je: saczišćez na džešćowu bušchu je najhlubšchi, kiž bycz móže. To kóždy nashoni. Wón štutkuje na žyke cłowšće žiwjenje a stary muž so hišćeje na saczišćez šwojeho džečatstwa dopomni. Čžichi saczišćez praweje žony na muža je s wjetšcha jara wulki. To žamo Rochefort s hněwom wusnaje, kiž bėšche wulki předať njewěry. A psches kniži „wo žonje“ wot sozjaldemokraty Bebelja spiřane, cžeńje so ta myšl, so sozjaldemokratija ženje njedobudze, kaž dolho žona sa sozjaldemokratišće myšle dobyta a wot křesćijanstwa so wotwobrocziła njeje. S křótka, žony škoržicz njemóža, so bychu žaneje mozy njemėle.

Ja čžu tu jeno pobacz šłowa njedawno semrjeteho šlawneho jendželšeho předarja Spurgeona, kiž so juntrócž tak wupraji: „Najwjazny cłowjetow je to, t čžemuž so jich maczerje čžinile. Macž ma teho dla wulke samolwjenje, njech by tež najhlubšcha byta. Kajkiž šahrodniš, tajka šahroda, kajkaž žona, tajka šwójba. Samuel njebž Samuel byt, hdž by Hana Hana njebž. — — — My lěpscheho naroda mužow njewohladamy, přjedy hacž maczerje lěpsche njebudu. Boža hnada wschak w krwi njeczi, ale my pósnajemy, so so mlodženzajo kaž Timotheus s wjetšcha bohabyjasne maczerje mēli.“ — Tak Spurgeon. So pať móže tež njewoženjena žona w Božim kraleštwje wulku ważnosť mēcz a ju husto tež wopravdze ma, — so wjele ważnych štutkow wumožajeje lubosće so bjes tych nje-
woženjenych šlužobniřow křystušowych myšlicž njemohło, to kóždy wě, kiž je so na tym polu roshladowal.

(Potraczowanie.)

Jesufowu křičiž je mój kralowšći wopon.

(Potraczowanie.)

Wschitko, šchtóž je křystuš čžinil, je so nam t lěpschemu štalo, jako tón, kiž je nam wot Boha ščinjeny t mudrosći a praw-
dosći, t šwjeczenju a wumóženju — duž šteji piřane: „Šchtóž so křwali, tón křwal so teho křjesa“. Tak wobšwėdčžimy tutu našču křwalbu se selenym wėnzom dokonjaneje nadžije, kiž je s lawrjenzo-
wych a palmowych šopjenow plecženy jako duchowne šnamjo do-
byčža město šwėtneho šchita, s kotrymž nješimy my ani našch šbóžniř pschecziwo šwojim njepšchecželam wojowali. Stari Romšžy noschachu lawrjenzowe wėnzny na hłowje t wošnamjenjenju dobyčža, hdžž na cžeńnych dobyčžerskich wosach do Roma sacžahnychu —
haj tež listy, s lěhwom do Roma piřane, kotrež mējachu wo do-
byčžu powjeřcz pschinescz, buchu do lawrjenzowych šopjenow sa-
walene a tež hlebije so tak wupřichichu. Bjes lawrjenzowe pať

bėchu tež palmowe šopjena žobu nuts šaplecžene, kiž so tež šnamjo dobyčža. Stary zyrkwinški wótž Ambrosius taj šchtomaj hromadze šadži a praji, so ma so s tamneho šchtoma hłowa tych pschewi-
njerjow, s tuteho pať ruzny wupřichicz. Palmowy šchtom je tajki prawy pschewinjeršći šchtom, pschetož čžim cžežšče so na njón položi, čžim wysche so posbėhuje. Tak bėšche tež s našchim lubym šbóžnikom; čžim hlubje jeho cžeža křičiža t semi křocžesche, čžim wysche so posbėhny. Teho dla jemu lud palmowe hałošy na pucz šczelesche, jako do Jerusalema t šmjertnemu bėdženju sacžahny. Jako franžowsžy wojazy s druhimi w lėcže 1096 do křwalobneho kraja cžeńnichu to město Jerusalem šašo dobyčž, šebi woni cžeńwjene křičiže na křhibjet pschichiwachu a buchu teho dla křičižerjo mjeno-
wani a jako pschewinjerjo nješechu palmy w rukomaj; teho dla tež mjeno: Palmarii t. r. noschěrjo palmow dostachu. Hdžž my sa našchim křičižowanym šbóžnikom křodžimy a šwój křičiž na so wošmjemy, s čžertom a šwėtom do bėdženja štupimy, móžemy so tež s palmami w rukomaj šašo wrócžicz, runje kaž šwjaty Jan pschewinjerštu šyłu w njebjeřach bėtu draštu woblecženu a palmy w rukomaj widžesche. S tutym duchownym dobyčžerskim šnamje-
njom so my derje hordžimy a křwalimy so teho křičiža našcheho křjesa šejom křysta. Pawoł praji: Ja so njedžeržach sa teho šameho, so bych něšchtó wjedžil bjes wami, křiba jeno šejom křysta, teho křičižowaneho. 1 Kor. 2, 2. Šprawni křesćijenjo tež njewjedža wo nicim drugim powjedacz, křiba wo šwojim Jesufu, pschetož kaž wo nim šwjate piřmo a wschitžy profetojo šwėdčža, tak tež druhich na njeho pokasuja, pschetož w žanym drugim njeje ta šbóžnosć a njeje tež žane druge mjeno tym cžlo-
wjetam date, w kotrymž móhli šbóžni bycz, hacž jeno to mjeno Jesuf. Katholšžy njech křwala šwojeho Franžiskusa abo Šgnazija abo Benedikta abo Dominika a t nim so modla jako šwėdnikam, my wostanjemy pschi našchim Jesufu, kiž je psches šwój křičiž a šmjercž našch šwėdnik. Pschetož šchtóž mamy na tuble a na cžešći, na njebjeřim a semškim šbožu, to je so nam psches našcheho křičižo-
waneho Jesufa dostało a teho dla so tež njemóžemy nicžeho drugeho hacž jenicžžy jeho křwalicz. A temu so pósnajemy psched žylym šwėtom. To cžeńny semjam njeje, kiž by čžyř šwój wopon sa-
přecz a to cžeńny křesćijan njeje, kiž čžyř šwojeho křičižowaneho Jesufa šapřecz. Čžesč ty šprawny šlužobniř Jesufa křystuša bycz, njetyřni šwój kralowšći wopon w czařu pschesczěhanja do dybšaka a njepraj s šwėtom: „ja teho cžłowjeka njesnaju“, ale powiřni jón šjawnje na šwoju wutrobu. My, čžemy wschitžy prawi rjekojo bycz — ale hdžž šebi to tež dženša prajimy, hdžž potom pschesczěhanje pschindze, šelko by jich wostało, kiž bychu šwój kralowšći wopon džerželi a so t njemu pósnali — potom by někotry, kiž móže nětko rjenje rěczecz, zofať a s wurėczju šebi pomhať, so tola po šwojich wobštejnoscžach hinať njemóža a so to tola trjeba njeje, so runje jeneje wuczby tak twjerdze džeržecz. Šchtóž je wěrnny wuczobniř Jesufowu, psched njepšchecželemi křičiža křystušo-
weho njecžeka ani štopy daloko, ale šteji kaž murja pschecziwo tym, kiž so šawjercžicz dadža kaž wėžina křorhoj, kiž so wot wschelatich wėtrow wuczby tam a jow wobrocžecz dawaju, junu pať šwoju mřdu s tymi hejchlerjemi dostanu. To so tajžy, kiž šebi bjes hinať wěrjazy mi njewěrja, sa šwoju wėru wustupowacz a so njekřwala teho křjesa šejom, ale šthowaja šwój kralowšći wopon a so hejchlerjo, so njebychu do žaneje cžeńnosćez pschichli. To pať šdobne njeje, dokelž je jich wutroba njepšchecželam, dokelž Jesufa a jeho šłowa njelubuja, hewak njebychu čžinili, šchtóž je jemu na-
pschecziwo. My njechamy tak čžinicz, dokelž šawěšče wėmy, so so jenož wuczby teho křičiža křystušoweho křwalimy; tež našche žiwjenje dyrbi s tym psches jene bycz. Njedyrbimy pať pšakacz, hdžž šebi po tym něcžišche křesćijanstwo wobhladamy; pschetož jich wjele křodži w njepšchecželštwje pschecziwo temu křičižej křystušowemu, kotrychž kónž je šatamanštwjo, kotrymž brjuch sa Boha je; tych cžešć pať budze t hanibje ščinjena, kiž so semšžy šmyšleni šhil. 3, 18. 19. Ach kať je tutón kralowšći wopon bjes nami na wschelate waschnje s wulkimi hrėchami, s hanibu a s bjesšbóžnosćemi wopanzany! Na kim je widžecz šnamjo teho šczerpliweho, mileho, ponižneho a póczžiweho Jesufa, kiž dyrbjeli tola wschitžy na šebi mēcz, hdžž čžemy so jeho křwalicz. Šcžėn wschak tu hišćeje je, ale móž je so šhubika. Ty pať, o pobožna wutroba, budžesč so wěšče pruhowacz a pósnacz, kajka šy! Nje-
daj so molicz wot njepšchecželow křystušoweho křičiža, a wostan šwėrna šwojemu Jesufej a daj na šebi šwój kralowšći wopon widžecz, kať šwjate piřmo žada, so by kóždy widžal, kom pschikřuschesch a hacž by pschecžel abo njepšchecžel křičiža křystuša.

weho. Tak dže je tež w twojim kralowstwu woponje město klobuta kichiz, so by jawnje bylo, czeho dla seleny wenz dobycza njebešč, mjenujzjy teho kichiza dla, w kotrymž twoje duchowne dobycze a křwalba wobsteji.

Snate je widjenje, kotrež je křezor Konstantin mět, jako běšče pšecziwo Matjenzijej na wójnu wuczahnył. Křezor je jo sam Gusebijej powjedat, kiž je napisał. Semu so wokoło pšchipołdnja jasnny šweczaty kichiz na njebeščach siewi a w nim stejese: Hoc vince! (W tym pšchewiń!) a jako šebi w nozjy rošmyšli, ščto ma to na šebi, siewi so jemu tón Krijes Jesuš i kichizom a pšchifasa jemu, so dyrbi šebi tajki kichiz sczinicz dacž a jón město khorhoje trjebacz. To je tež křezor cžinil — a dobył.

Kichiz sam na šebi nič njeje, ale po prawom wjazjy hanibjy pšchinješe hacž cžescze, dokelž běšče pola R. mstich kichiz najhoršče křostanje, kaž druhdže schibjenza.

Ščtó by jón teho dla na wopon mēcz chyzł? Teho dla so bješ pšchicziw njepraji, so dyrbi kichiz cžerwjeny bycz, cžerwjeny barbjeny i křwjy Jesom Křysto, teho Šsyna Božeho, kotruž je nasče dla na nim pšchelał a teho dla kichiz ja snamjo nasčeho dobycza trjebamy. Tak šu jón tež kichescziwjenje w starym cžabju trjebali. Šdyž bychu rano stanjli, bychu so na cžole wobkřizowali, kaž tež nasch drobi Luther w šwojim katechizmuš wuczł:

„Kano, hdyž ty i křoža stanješ, dyrbiš so se šwiatym kichizom žohnowacz a pšchi tym cžertej wješeču pokasacz, so šo ty pšchod nim a pšchod jeho lešču jako kichescziwjenje, kiž šwojeho kichizowaneho šbóžnika i wutrobu a i ertom w prawej wěrje twjerdže džerzi, na žane waschnje njebojšč, ale šo Křystuškoweje šwjerče na kichizu wutrobnje troščtuješč.“

(Potracžowanje.)

Štaf pomhany šebi pšchecziwo dundafam.

Wo tym wažnym praschenju je w němstkim cžabowišu „Das Land“ bayerški duchowny jara wobkřabujomne šłowa pišał. Wščať je nusa i tak mjenowanymi křudymi rjemješnikami (po wěrnosczi pať najwjazy i nič hižo dawno žaneho rjemješniškeho grata widžalo njeje) jara wulka a wobcžezna. Měťak je i dželaczerskimi kolonijami pomhane. Ale to móža jeno pomhacz, hdyž budže pucžowarjam w křožej wšy proščenje i křutym žadanjom džela njemóžne cžinjene. Šdyž woni bješ džela tola pšchod křoždymi durjami šwoje pjenješki dostawaju, dha je žute dželo kolonijom podarmo. W lešču cžahaju po křaju lēni a nještaroscziwi wokoło; w šymje dadža šebi te mačo měžazow džela w koloniji ša dobru cžoplu hospodu derie lubicz.

Duž šašluži šebi šłedomaza wot mjenowaneho duchowneho data rada wšču křwalbu. Wón tak pišče: „Šow w nasčej křetro bohatej wšy, kotraž ma něhdže 1300 duščow, bē prjedy tať, ša křoždjy „křudy pucžowat“ wot gmejny wješny dar, 10 np. dosta; prošycz pať nješmēdžachu. Ale šo šamo wē, so to njewobkřabowachu. Křoždjy šebi po šwój wješny dar pšchindže a prošesče potom tež hiščcže dom wot domu. Pšchi tym šo hušto šta, so šo jara rošhnēwachu, dokelž jenož dwaj pjenješkaj dostachu. „Ščto? dwaj pjenješkaj? w šaškim domje, niž pjeć pjenješkow? Šašbuječe šol Šow macze wasch drjebusch šašo (a i tym cžišnychu nam pjenješy pod nohi); a hdyž bližiči pšchindže, dha pšchidaječe hiščcže tš pjenješki, dha móžecze jemu i najmjenscha pjeć pjenješkow dacž.“ Tajka křobšosč bu nam napošledku tola pšchewulka. Ščtó njeda rady křudemu jašmožinu? ale tajkim njehašbicziwym wopřizam a lēnim šłēpžam? to žana šmilnosč wjazjy njeje, ale njerosom, dokelž šo tajzjy lēnikojo i tym w šwojej lēnjosčzi hiščcže bóle wobtwjerdžuju. Ščtóž njedžeta, praji Bože šłowo, tón tež njech njeje. Ščtóž dželacz njemóže, tón ma šo hubjenje; ale ščtóž dželacz njecha, temu něščto hinasče šłušča hacž wopaczna šmilnosč. Ale tať jēdža tajzjy šłēpžy?

Normať, pola kotrehož pšchenozuja, je mi powjedat, kať šo i nimi ma: pjećen, piwo, palenz, křbašu; haj, wščať jim to wunješe.

Duž šym šo najprjedy prasčať, kať wjele pucžowarjom lētnje wješny dar dostawa; wotmolwjenje: 240 hřimnow, 220 hr. (pščezo wjazjy hacž 200 hr.) bē wudatych; duž bē 2400 abo 2200 (pščezo wjazjy hacž 2000) tajkich cžłowjekow wo wšy pobył. Šdyž něť woblicziwy, so křoždjy pšchi proščenju pšchēs žyku wješ jeno 1 hr. nahromadži — jich wjele pať pšchindže wščiče — dha je loško

wuliczicz, kello cžile křudži pucžowarjo lētnje i nasčej wšy wunšča; wokoło 3000 hacž 4000 hřimnow! Křane pjenješy! Ščto by šo i tym cžinicz mohło! A hdy by hiščcže jedyn raš tať wjele bylo, njeby pšchewjele bylo, hdy by jenož wěrnje křudym a potřebnym i lēpšchemu pšchifščo! Ale tať?

Něť pšchewyšlich šebi šašadu snateho šararja i Wodelschwing: Cžłowjek, kiž móže dželacz, njedyrbi žaneho dara dostacz bješ teho, so i najmjenscha něščto ša to njedžeta, hižo teho dla, so to njebychu prošesčeske, ale šprawne šašlužene pjenješy byle, kotrež dostanje. Duž šym gmejnie radžiť: Wšy njedawamy wot něťka niťomu žadyn dar, kiž dželacz móje, bješ džeta. Ale ščtó by wěricž chyzł, so šu tule radu hřudom pšchijeli, tón by šo jara myšliť! Wšče móžne myšle a štaroscze wuprajichu; i přenja bojošč pšchod wjeczenjom tajkich šłēpžow, so budža domy špalecz a ščtó wē ščto hiščcže cžinicz, potom so budža naschim ludžom šašlužbu pomjenšicž a so njebudža dželacz. Š křotka, napošledku bē tola móžno, tu wēž šawješč a šapocžecž. Duž bu pšchi křoždym pucžu do wšy tašla štajena: Pšočacz je šakasane. Wješny dar a šwjenje džeta w domje R. tať a tať wjele. Křoždjy prošesč, kiž móže dželacz, dyrbi 2 hodžinje dželacz a dostanje potom 30 np. Křoždjy, kiž njemóje dželacz, dostanje wješny dar 20 pjenješkow; křoždjy, kiž njedželu pšchindže, wščo jene, hacž dželacz móje abo niž, dostanje 10 pjenješkow.“

Ale šašče dželo dyrbjachu něťka cžinicz? Šo šo tať cžinjese. Ščtóž ma dželo, šuano na polu abo w šašrodže na dlēšiči cžab abo druhe dželo w domje abo na dworje, šwiji šwoju šładnosčž na dželo w mjenowanym domje; tam wšchipočaže šo pucžowarjei dželo a wón dostanje ša přenjei 2 hodžinje džeta i gmejnskeje kašy 30 pjenješkow; cžže-li jeho tón, kiž ma dželo, hiščcže dlēje wobkřowacz, dha ma wón to šam i nim wucznicž. Šdyž pať žane dželo pšchipowjedzene njeje, šmy wōš kamjenjom pšchiwješč dali, něťotre hamory a hewašči grat wobštarali a něťka móžachu kamjenje křepacz.

A kať něť bē? Šedom šo wēri, kať rucze bē pola wščech šłēpžow powješč rošchēřjena, so dyrbja pola naš dželacz. „Dželacz? to njeje pola naš waschnje!“ džachu woni. Šdyž dyrbiwy dželacz, dha njepšchindžemy do Šh. A woprawdže šo jich něť wjele wokoło nasčej wšy, jako by tam hela byla, šwiny a njepšchindže je žanej nohu i nam. Wjele druhich pať pšchindže naš jeno njedželu wopytačž a tať wudachmy wot 8. novembra hacž 31. dezembra 1891:

na njedželach ša 104 mužow po 10 np.	= 10 hr. 40 np.
ša 9, kiž njemóžachu dželacz, po 20 np.	= 1 hr. 80 np.
13 dželaczerskam křoždemu 30 np.	= 3 hr. 90 np.
	<hr/>
	16 hr. 10 np.

W lēcže 1892

na njedželach ša 271 mužow křoždemu 10 np.	= 27 hr. 10 np.
36, kiž njemóžachu dželacz, křoždemu 20 np.	= 7 hr. 20 np.
110 dželaczerskam křoždemu 30 np.	= 33 hr. — np.
	<hr/>
	67 hr. 30 np.

W lēcže 1893

na njedželach ša 259 mužow křoždemu 10 np.	= 25 hr. 90 np.
23, kiž njemóžachu dželacz, křoždemu 20 np.	= 4 hr. 60 np.
73 dželaczerskam křoždemu 30 np.	= 21 hr. 90 np.
	<hr/>
	52 hr. 40 np.

Duž šo loško widži, kať jara je po tym pšchifšadjenje šłēpžow do nasčej wšy woteberačo. Wšče-li jich přjedy wokoło 2000 lētnje, dha je jich w pošlednim lēcže jeno 355 bylo. Přjedy wudachmy i gmejnskeje kašy lētnje wokoło 240 hřimnow jašmožiny, w pošlednim lēcže jeno 52 hr. 40 np. A pšchi tym wōsta nam hiščcže ta wulka šuma, kotraž bu přjedy lētnje pšchēs proščenje po domach wunščena. Něť šu hižo w bližichich wšach tón šamy porjad šawjedli a wēščje budže pšchēs to šo mjenje šłēpžow.

Tať daloko nasch duchowny. Wšy pať móžemy wščem šprawny mōžadnym, wōšebje w pruskich gmejnach, hđez šu tele wobštejnosčje hiščcže jara šrudne, jeno pšchiwolacz: Džicže a cžinicz teho runja. Wšy njebudžecze jeno šami ša šebje najlēpje cžinicz, ale šo tež ša wērne šbože tych ludži najrjenšcho štaracz. Pšchetož cžim wobcžezniške šo jim lēnje dundanje cžini, cžim přjedy budža šo i porjadnemu wšchēdnemu dželanju wróciczž a ša šwoje wērne cželne a duchowne derjehicže šo štaracz.